Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

18. prosince 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Směrnice 93/13/EHS – Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 – Přezkumná pravomoc a povinnosti vnitrostátního soudu – Ujednání o smluvní pokutě – Neprovedení přezkumu zneužívající povahy tohoto ujednání i bez návrhu – Překážka věci rozsouzené – Zásada efektivity – Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie – Vznesení námitky týkající se zneužívající povahy smluvního ujednání v rámci řízení po vrácení věci“

Ve věci C-320/24,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) ze dne 26. dubna 2024, došlým Soudnímu dvoru dne 30. dubna 2024, v řízení

CR,

TP

proti

Soledil Srl, společnost v preventivní restrukturalizaci,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení: I. Jarukaitis, předseda senátu, N. Jääskinen a R. Frendo (zpravodajka), soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

za soudní kancelář: C. Di Bella, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. února 2025,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za CR a TP: J.-S. F. Bartolomei, avvocato,

– za italskou vládu: S. Fiorentino a G. Palmieri, jako zmocněnci, ve spolupráci s: M. Cherubini a C. Colelli, avvocati dello Stato,

* Jednací jazyk: italština.

– za Evropskou komisi: P. Kienapfel a D. Recchia, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. června 2025,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288; oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26), jakož i článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi CR a TP, dvěma budoucími kupujícími nemovitosti v postavení spotřebitelů, na straně jedné a společností Soledil Srl, společnost v preventivní restrukturalizaci, budoucím prodávajícím, na straně druhé ohledně návrhu na zrušení smlouvy o budoucí smlouvě kupní týkající se této nemovitosti a platnosti ujednání o smluvní pokutě obsaženého v této smlouvě o budoucí smlouvě kupní.

Právní rámec

Unijní právo

3 Dvacátý čtvrtý bod odůvodnění směrnice 93/13 zní takto:

„[…] soudy nebo správní orgány členských států musí mít k dispozici odpovídající a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách se spotřebiteli“.

4 Článek 6 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.“

5 Článek 7 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli“.

Italské právo

Spotřebitelský zákoník

6 Článek 33 decreto legislativo n. 206, recante codice del consumo a norma dell'articolo 7 della legge di 29 luglio 2003, n. 229 (legislativní nařízení č. 206 o spotřebitelském zákoníku ve smyslu článku 7 zákona č. 229 ze dne 29. července 2003) ze dne 6. září 2005 (běžný dodatek ke GURI č. 235 ze dne 8. října 2005), kterým byla provedena směrnice 93/13 do italského právního řádu, v odst. 1 a 2 stanoví:

„1. Ve smlouvě uzavřené mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem jsou za zneužívající považována ujednání, která navzdory dobré víře způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

2. Za zneužívající jsou považována ujednání, není-li prokázán opak, jejichž předmětem nebo účinkem je:

[…]

f) uložit spotřebiteli v případě nesplnění nebo opožděného splnění platbu peněžité částky z titulu náhrady škody, smluvní pokuty nebo jiného rovnocenného titulu ve zjevně nepřiměřené výši;

[…]“

7 Článek 36 odst. 1 a 3 tohoto zákoníku stanoví:

„1. Ujednání považovaná za zneužívající ve smyslu článků 33 a 34 jsou neplatná, zatímco zbývající části smlouvy zůstávají platné.

[…]

3. Neplatnost se uplatní pouze ve prospěch spotřebitele a soud ji může uplatnit i bez návrhu.“

Občanský zákoník

8 Podle článku 1384 Codice civile (občanský zákoník) může soud spravedlivě snížit smluvní pokutu, pokud byl hlavní závazek částečně splněn nebo pokud je výše smluvní pokuty zjevně nepřiměřená, přičemž zohlední zájem věřitele na splnění závazku.

Občanský soudní řád

9 Článek 384 Codice di procedura civile (občanský soudní řád), nadepsaný „Formulace právní zásady a rozhodnutí o odůvodněnosti“, v druhém pododstavci stanoví:

„V případě vyhovění kasačnímu opravnému prostředku [Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie)] zruší rozhodnutí a vrátí věc jinému soudci, který se musí řídit právní zásadou a v každém případě právním názorem tohoto kasačního soudu, nebo sám rozhodne ve věci samé, pokud nejsou nezbytná nová skutková zjištění.“

10 Článek 394 uvedeného zákoníku, nadepsaný „Řízení po vrácení věci“, stanoví:

„[…]

V řízení po vrácení věci lze *předložit návrhy*, avšak účastníci řízení nemohou předložit jiná návrhová žádání než ta, která předložili v řízení, v němž byl vydán zrušený rozsudek, ledaže by nezbytnost nových návrhových žádání vyplývala z kasačního rozsudku.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

11 V roce 1998 CR a TP, jako budoucí kupující, a Soledil, jako budoucí prodávající, uzavřeli smlouvu o budoucí smlouvě kupní na nemovitost, na jejímž základě prvně uvedení zaplatili této společnosti zálohu ve výši okolo 72 870 eur. Článek 7 této smlouvy o budoucí smlouvě kupní stanovil jako ujednání o smluvní pokutě, že v případě nesplnění závazku budoucích kupujících uzavřít konečnou smlouvu si budoucí prodávající může ponechat jakožto smluvní pokutu částky, které byly zaplaceny jako záloha.

12 Vlastní kupní smlouva nebyla nikdy uzavřena a spor ohledně smlouvy o budoucí smlouvě kupní byl předložen rozhodčímu soudu, který rozhodčím nálezem ze dne 29. července 2002 rozhodl o zrušení této smlouvy o budoucí smlouvě kupní, jelikož budoucí kupující nesplnili svůj závazek. Posledně uvedeným byla uložena povinnost vrátit dotčenou nemovitost a současně byl budoucí prodávající povinen vrátit celou částku, kterou obdržel jako zálohu.

13 Rozsudkem vydaným v roce 2009 Corte d’appello di Ancona (Odvolací soud v Anconě, Itálie) prohlásil rozhodčí nález z procesních důvodů za neplatný a rozhodl ve věci samé. Tento soud konkrétně uložil budoucím kupujícím vrátit dotčenou nemovitost a uložil budoucímu prodávajícímu vrátit částky obdržené jako záloha. Kromě toho na základě článku 1384 občanského zákoníku snížil sankci stanovenou článku 7 smlouvy o budoucí smlouvě kupní, jak je uvedena v bodě 11 tohoto rozsudku, pouze na úroky dlužné z částek, které byly zaplaceny jako záloha.

14 Rozsudkem vydaným v roce 2015 na základě kasačního opravného prostředku Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) zrušil rozsudek Corte d’appello di Ancona (Odvolací soud v Anconě), jelikož rozhodnutí o snížení uvedené pokuty nebylo dostatečně odůvodněno.

15 Věc byla poté vrácena Corte d’appello di Bologna (Odvolací soud v Boloni, Itálie).

16 Rozsudkem vydaným v roce 2018 tento soud prohlásil, že předmět řízení po vrácení věci je omezen na použití ujednání o smluvní pokutě stanoveného v článku 7 smlouvy o budoucí smlouvě kupní, na případné snížení použitelné pokuty a na určení případné vyšší újmy, kterou utrpěl budoucí prodávající v souvislosti s neoprávněným užíváním dotčené nemovitosti. Uvedený soud zejména rozhodl, že pokuta ve výši okolo 72 870 eur je nepřiměřená, a snížil tedy částku, kterou měli budoucí kupující, na 61 600 eur.

17 Budoucí kupující se obrátili na Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud), který je předkládajícím soudem, přičemž se dovolávali zejména neplatnosti tohoto ujednání o smluvní pokutě, jelikož jim ukládá zjevně nepřiměřenou sankci, a představuje tedy zneužívající ujednání ve smyslu vnitrostátní právní úpravy na ochranu spotřebitele. Za těchto okolností měl podle nich Corte d’appello di Bologna (odvolací soud v Boloni) i bez návrhu prohlásit článek 7 smlouvy o budoucí smlouvě kupní za neplatný.

18 Předkládající soud poznamenává, že podle vnitrostátní právní úpravy brání zásada překážky věci pravomocně rozsouzené tomu, aby otázka týkající se neplatnosti údajně zneužívajícího ujednání, která nebyla uplatněna nebo zohledněna v rámci prvního přezkumu legality a je nutně neslučitelná s obsahem výroku kasačního rozsudku, kterým se zrušuje rozhodnutí ve věci samé, byla zkoumána v rámci druhého přezkumu legality.

19 Tento soud dále uvádí, že v souladu s judikaturou Soudního dvora k zásadě efektivity, pokud jde o práva přiznaná spotřebitelům směrnicí 93/13, již rozhodl, že překážka věci pravomocně rozsouzené se neuplatní v rámci zkráceného řízení o platebním rozkazu, pokud proti uplatněnému titulu nebyl podán odpor a neobsahuje odůvodnění, proč dotčená smluvní ujednání nemají zneužívající povahu.

20 Za těchto podmínek se Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice [93/13], [jakož i] článek 47 [Listiny] vykládány:

a) v tom smyslu, že brání uplatnění zásad vnitrostátního soudního řízení, podle nichž předběžnou otázku týkající se neplatnosti [údajně zneužívajícího smluvního ujednání], která nebyla uplatněna nebo zohledněna v rámci řízení týkajícím se legality a která je logicky neslučitelná s obsahem výroku kasačního rozsudku, kterým se zrušuje dříve vydané rozhodnutí ve věci samé, nelze zkoumat v řízení po vrácení věci ani v rámci přezkumu legality, kterému bude podroben rozsudek vydaný ve věci samé v řízení po vrácení věci?

b) rovněž s přihlédnutím k úplné nečinnosti spotřebitelů, kteří nikdy nenamítali neplatnost nebo neúčinnost zneužívajících ujednání, s výjimkou druhého kasačního opravného prostředku [po] skončení řízení po vrácení věci?

c) a to zejména, pokud jde o konstatování zneužívající povahy zjevně nepřiměřeného ujednání o smluvní pokutě, o jejímž snížení bylo rozhodnuto v rozsudku [Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud)] podle vhodných kritérií (pokud jde o její výši), rovněž z důvodu, že spotřebitelé namítali zneužívající povahu ujednání (pokud jde o zásadu) až po vyhlášení rozsudku vydaného v řízení po vrácení věci?“

K předběžné otázce

21 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 ve spojení s článkem 47 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž uplatnění zásady překážky věci pravomocně rozsouzené neumožňuje vnitrostátnímu soudu, jemuž byla věc vrácena po kasačním rozsudku, aby i bez návrhu zkoumal neplatnost údajně zneužívajícího smluvního ujednání, pokud důvod vycházející ze zneužívající povahy tohoto ujednání spotřebitel jednak neuplatnil v předchozích fázích soudního řízení a jednak neplatnost takového ujednání nebyla vnitrostátními soudy zkoumána i bez návrhu v rámci řízení, v němž byl vydán kasační rozsudek.

22 Podle ustálené judikatury vychází systém ochrany zavedený směrnicí 93/13 z myšlenky, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli, co se týče vyjednávací síly i úrovně informovanosti (rozsudek ze dne 17. května 2022, SPV Project 1503 a další, C-693/19 a C-831/19, EU:C:2022:395, bod 51 a citovaná judikatura).

23 Vzhledem k takovémuto nerovnému postavení stanoví čl. 6 odst. 1 této směrnice, že zneužívající ujednání nejsou pro spotřebitele závazná. Jedná se o kogentní ustanovení, které má nahradit formální rovnováhu, již smlouva nastoluje mezi právy a povinnostmi smluvních stran, rovnováhou skutečnou, která má obnovit rovnost mezi smluvními stranami (rozsudek ze dne 17. května 2022, SPV Project 1503 a další, C-693/19 a C-831/19, EU:C:2022:395, bod 52 a citovaná judikatura).

24 Vnitrostátní soud má v tomto ohledu povinnost posoudit zneužívající povahu smluvního ujednání spadajícího do působnosti směrnice 93/13 i bez návrhu a odstranit nerovnováhu, která existuje mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu (rozsudky ze dne 14. března 2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 46, a ze dne 17. května 2022, SPV Project 1503 a další, C-693/19 a C-831/19, EU:C:2022:395, bod 53).

25 Kromě toho směrnice 93/13 ukládá členským státům povinnost – jak vyplývá z jejího čl. 7 odst. 1 ve spojení s jejím dvacátým čtvrtým bodem odůvodnění – zajistit odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli (rozsudky ze dne 26. června 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 44, a ze dne 17. května 2022, SPV Project 1503 a další, C-693/19 a C-831/19, EU:C:2022:395, bod 54).

26 Při neexistenci úpravy prostřednictvím unijního práva procesní podmínky, které mají zajistit ochranu práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, spadají na základě zásady procesní autonomie členských států do působnosti jejich vnitrostátních právních řádů. Tyto podmínky však nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (rozsudek ze dne 17. května 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 22 a citovaná judikatura).

27 Pokud jde o zásadu rovnocennosti, Soudní dvůr nemá k dispozici žádnou informaci, která by mohla vyvolat pochybnosti o souladu právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení s touto zásadou.

28 Pokud jde o zásadu efektivity, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k postavení tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a zvláštnostem nahlíženým jako celek, jakož i případně základním zásadám vnitrostátního právního systému, jako jsou například právo na obhajobu, zásada právní jistoty a řádný průběh řízení (rozsudek ze dne 17. května 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 28 a citovaná judikatura).

29 Kromě toho Soudní dvůr upřesnil, že povinnost členských států zajistit účinnost práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, s sebou nese zejména pro práva vyplývající ze směrnice 93/13 požadavek účinné soudní ochrany, který je znovu potvrzený v čl. 7 odst. 1 této směrnice a zakotvený rovněž v článku 47 Listiny, který se použije mimo jiné na stanovení procesních podmínek týkajících se žalob založených na takových právech (rozsudek ze dne 17. května 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 29 a citovaná judikatura).

30 Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že bez účinného přezkumu případné zneužívající povahy ujednání dotyčné smlouvy nelze zaručit dodržování práv přiznaných směrnicí 93/13 (rozsudek ze dne 17. května 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 30 a citovaná judikatura).

31 Z toho vyplývá, že podmínky stanovené vnitrostátními právními řády, na které odkazuje čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, nemohou zasahovat do podstaty práva nebýt vázán ujednáním, o němž se má za to, že je zneužívající, které pro spotřebitele vyplývá z tohoto ustanovení (rozsudek ze dne 17. května 2022, Unicaja Banco, C-869/19, EU:C:2022:397, bod 31 a citovaná judikatura).

32 Je však třeba připomenout význam, který má jak v unijním právním řádu, tak ve vnitrostátních právních řádech zásada překážky věci pravomocně rozsouzené. Soudní dvůr již měl příležitost upřesnit, že za účelem zajištění jak stability práva a právních vztahů, tak řádného výkonu spravedlnosti je důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných procesních prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto procesní prostředky stala pravomocnými, již nemohla být zpochybněna [rozsudek ze dne 9. dubna 2024, Profi Credit Polska (Obnova řízení ukončeného pravomocným rozhodnutím), C-582/21, EU:C:2024:282, bod 37 a citovaná judikatura].

33 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že v případě, že vnitrostátní soud při předchozím přezkumu sporné smlouvy, která vedla k přijetí rozhodnutí zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené, zkoumal z úřední povinnosti, s ohledem na směrnici 93/13, pouze jediné nebo jen některá ujednání této smlouvy, tato směrnice ukládá soudu povinnost posoudit na návrh účastníků řízení nebo z úřední povinnosti případnou zneužívající povahu ostatních ujednání uvedené smlouvy, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu. V případě neprovedení takového posouzení by totiž byla ochrana spotřebitele neúplná a nedostatečná a nepředstavovala by přiměřený ani účinný prostředek zabraňující dalšímu používání tohoto typu ujednání, což by bylo v rozporu s čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 (rozsudek ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 52 a citovaná judikatura).

34 Naproti tomu tato ochrana by byla zajištěna, pokud v průběhu prvního soudního řízení příslušný soud přezkum případné zneužívající povahy ujednání dotčené smlouvy provedl, tento přezkum – alespoň stručně odůvodněný – neodhalil existenci jakéhokoliv zneužívajícího ujednání a spotřebitel byl řádně informován o tom, že v případě nepodání odvolání ve lhůtě stanovené vnitrostátním právem zaniká právo domáhat se případné zneužívající povahy těchto ujednání později (rozsudek ze dne 7. listopadu 2024, ERB New Europe Funding II, C-178/23, EU:C:2024:943, bod 39 a citovaná judikatura).

35 Z výše uvedeného vyplývá, že posouzení případné zneužívající povahy smluvních ujednání obsažených ve smlouvě uzavřené mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem provedené soudem je z hlediska směrnice 93/13 v souladu se zásadou efektivity, pokud je spotřebitel informován o existenci tohoto posouzení a o důsledcích, které má jeho nečinnost v oblasti prekluze práva dovolávat se případné zneužívající povahy smluvních ujednání, a dále pokud je rozhodnutí přijaté na základě uvedeného posouzení dostatečně odůvodněno, takže je možné identifikovat ujednání zkoumaná při této příležitosti a důvody, byť uvedené jen stručně, na jejichž základě měl soud za to, že tato ujednání nemají zneužívající povahu. Účinkem soudního rozhodnutí, které splňuje tyto požadavky, může být zabránění v provedení nového posouzení případné zneužívající povahy smluvních ujednání v rámci pozdějšího řízení (rozsudek ze dne 29. února 2024, Investcapital, C-724/22, EU:C:2024:182, bod 45).

36 V projednávané věci ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že v souladu s použitelnou vnitrostátní právní úpravou brání zásada překážky věci pravomocně rozsouzené tomu, aby byl takový důvod, který může být zohledněn i bez návrhu, jako je údajně zneužívající

povaha smluvního ujednání, zkoumán v rámci řízení po vrácení věci za okolností, kdy tento důvod nebyl uplatněn nebo zkoumán v rámci řízení, v němž byl vydán kasační rozsudek, a uplatnění takového důvodu je tedy nutně neslučitelné s obsahem výroku tohoto rozsudku.

37 Taková soudní rozhodnutí týkající se sporu v původním řízení, jako jsou soudní rozhodnutí uvedená v bodech 13, 14 a 16 tohoto rozsudku, neobsahují rovněž podle všeho analýzu ze strany soudu rozhodujícího ve věci samé ani Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud), která by se týkala případné zneužívající povahy ujednání o smluvní pokutě dotčeného ve věci v původním řízení,

38 Podle předkládajícího soudu soudní rozhodnutí, které implicitně uznává platnost tohoto ujednání o smluvní pokutě, však bylo ve skutečnosti přijato, neboť rozhodnutí o snížení pokuty, které přijaly vnitrostátní soudy, logicky předpokládá, že uvedené ujednání je platné a vyvolává právní účinky. Podle použitelné vnitrostátní právní úpravy se tak má za to, že k posouzení případné zneužívající povahy dotyčného ujednání o smluvní pokutě implicitně došlo i bez návrhu a vztahuje se na něj překážka věci pravomocně rozsouzené, a to i když chybí jakékoli odůvodnění v tomto smyslu. To přitom znemožňuje přezkum vyžadovaný judikaturou citovanou v bodech 30 a 33 až 35 tohoto rozsudku, a to i když soudní řízení týkající se tohoto ujednání o smluvní pokutě stále probíhá.

39 Z toho vyplývá, že tato vnitrostátní právní úprava, jíž je spotřebitel zbaven procesních prostředků, které mu umožňují uplatnit jeho práva na základě směrnice 93/13, může znemožnit nebo nadměrně ztížit ochranu těchto práv, čímž je porušena zásada efektivity.

40 Kromě toho poznamenává předkládající soud, že se budoucí kupující chovali zcela nečinně a namítali zneužívající povahu dotyčného ujednání o smluvní pokutě teprve v rámci druhého kasačního opravného prostředku.

41 V tomto ohledu je pravda, že dodržování zásady efektivity nemůže zajít až tak daleko, že zcela nahradí úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele (rozsudek ze dne 24. června 2025, GR REAL, C-351/23, EU:C:2025:474, bod 58 a citovaná judikatura). V projednávané věci však z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že budoucí kupující se účastnili všech jednotlivých fází soudního řízení a namítli, byť jen v rámci druhého kasačního opravného prostředku, že dotyčné ujednání o smluvní pokutě je zneužívající. Nelze mít tedy za to, že se chovali zcela nečinně.

42 Z výše uvedeného vyplývá, že na položenou otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 ve spojení se zásadou efektivity a článkem 47 Listiny musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž uplatnění zásady překážky věci pravomocně rozsouzené neumožňuje vnitrostátnímu soudu, jemuž byla věc vrácena, aby i bez návrhu zkoumal neplatnost údajně zneužívajícího smluvního ujednání, pokud spotřebitel ani neuplatnil důvod vycházející ze zneužívající povahy tohoto ujednání v předchozích fázích soudního řízení, ani neplatnost takového ujednání nebyla vnitrostátními soudy zkoumána i bez návrhu v rámci řízení, v němž byl vydán kasační rozsudek.

K nákladům řízení

43 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách ve spojení se zásadou efektivity a článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládány v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž uplatnění zásady překážky věci pravomocně rozsouzené neumožňuje vnitrostátnímu soudu, jemuž byla věc vrácena, aby i bez návrhu zkoumal neplatnost údajně zneužívajícího smluvního ujednání, pokud spotřebitel ani neuplatnil důvod vycházející ze zneužívající povahy tohoto ujednání v předchozích fázích soudního řízení, ani neplatnost takového ujednání nebyla vnitrostátními soudy zkoumána i bez návrhu v rámci řízení, v němž byl vydán kasační rozsudek.

Podpisy